

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.398/2021/7/II.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: dr. Horváth-Megyeri Cirill ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes: I.r. alperes, I.r. alperes címe., I. rendű,

II.r. alperes, I.r. alperes címe., II. rendű

Az alperes képviselője: Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe., amely az I. és II. rendű alperest képviseli

A per tárgya: képmás- és hangfelvételhez fűződő jog érvényesítése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 18.P.22.271/2020/23.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 140.000 (száznegyvenezer) forint másodfokú perköltséget és az államnak a nemzeti adó- és vámhatóság felhívására – az ott megjelölt módon, határidőben és számlára – 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés szempontjából releváns tényállás szerint az országban élő felperes és személy² közös vállalkozást folytatott. személy², az zenekar zenekar egykori gitárosa 1982-ben elhunyt. Halálát pisztolylövés okozta, amelyet a bünygyi hatóság öngyilkosságnak minősített.

[2] személy¹ 1994-ben sziget szigetén a felperessel folytatott beszélgetéséről videofelvételt készített. Ennek során a felperes személy² haláláról, annak általa vélelmezett okairól beszélt, elmondta azt is, hogy a nyomozás során gyanúsított volt. A beszélgetés alatt a felvételen kizárólag a felperes látható.

[3] 2018. február 19-én a cég¹ Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a II. rendű alperes között a „filmalkotás címe” című filmalkotás elkészítésének támogatására szóló szerződés jött létre. Az I. rendű alperes a II. rendű alperes egyik ügyvezetője és a dokumentumfilm rendezője. Felkérésére a felperes szereplést vállalt a dokumentumfilmben. Az I. rendű alperes és anyja, személy⁴ 2018. szeptember 16-17-én forgatott a felperessel. A második napon az I. rendű alperes hosszabb interjút készített a felperessel. A forgatás utolsó mozzanataként ellátogattak a település² Magyar Református Templomba, ahol személy² gyászszertartása zajlott. Itt személy⁴ a mobiltelefonján lejátszotta a felperesnek a sziget felvételt.

[4] A kész műben – a felperesről település¹ben, a forgatás alkalmával készített kép- és hangfelvételeken túl – 1 óra 12 perc 34 másodperctől 1 óra 13 perc 9 másodpercig,

továbbá 1 óra 14 perc 8 másodperctől 1 óra 14 perc 32 másodpercig láthatóak a sziget felvétel részletei is.

[5] A felperes 2020. június 26-án, a film nyilvános vetítésén látta először a filmet. 2020. július 20-án közölt képmás-sérelem orvoslása iránti kérelmét alperesek nem teljesítették.

[6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. és II. rendű alperesek megsértették a képmáshoz és hangfelvételhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az I. rendű alperes rendezésében és a II. rendű alperes produkciójában készült dokumentumfilmben a felperest ábrázoló sziget-n készült kép- és hangfelvételt a felperes hozzájárulása nélkül használták fel.

[7] Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket a jogsértés abbahagyására akként, hogy a sérelmes helyzet megszüntetéséig megtiltja az alpereseknek, hogy a dokumentumfilmet jogsértő formájában Magyarországon és külföldön forgalmazzák, és bármilyen módon harmadik személy számára hozzáférhetővé tegyék.

[8] Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alpereseket a további jogsértéstől akként, hogy megtiltja a felperes hozzájárulása nélkül felhasznált, a felperest ábrázoló sziget-n készült kép- és hangfelvételek további felhasználását.

[9] Kérte továbbá a sérelmes helyzet olyan módon történő megszüntetését, hogy a műből a felperes hozzájárulása nélkül felhasznált sziget-n készült kép- és hangfelvételt eltávolítják.

[10] További szankcióként elégtétel adására tartott igényt, ennek módjaként az ítélet jogsértést megállapító rendelkezésének napilap1 és a napilap2 című országos napilapokban, valamint a személy2 rajongói klub közösségi oldal-oldalán közzétételét és az alperesek sajnálkozásának kifejezését. Perköltségét felszámította.

[11] Az I. rendű alperes perbeli legitimációját a mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény 2. § 3. pontjára alapította, amely szerint rendezőként a film alkotójának minősül, míg a II. rendű alperes a film feletti jogokkal rendelkező produkciós cég.

[12] Keresete jogszabályi alapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdését, a 2:42. § (3) bekezdésének g) pontját, továbbá a 2:48. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.

[13] Előadta, hogy az alperesek által a hozzájárulása nélkül felhasznált felvételt barátja, személy1 készítette 1994-ben. A film rendezői koncepciója azt a valótlan látszatot kelti, hogy bűnös személy2 halálában. Ennek érdekében szerepelteti a műben a sziget-n készült felvételt, amelyen ő maga mondja el, hogy az ügyben gyanúsított volt. A felvételnek azonban csak egy kis része szerepel a műben kontextusából kiragadva.

[14] Álláspontja szerint a perben kifogásolt felvétel esetében sem nyilvános közéleti szereplésnek, sem pedig tömegfelvételnek nem minősül, ezért a felvétel felhasználásához való hozzájárulás nem lett volna mellőzhető. A forgatáson az alperesek által a felperesről készített kép- és hangfelvétel felhasználásához adott hozzájárulást nem lehet kiterjesztően értelmezni, az nem vonatkozhat általánosan az érintett személyről készített, közelebről meg nem határozható képmás és hangfelvétel felhasználására. A sziget videófelvételt korábban nem hozták nyilvánosságra, a filmbeli felhasználáshoz pedig a felperes kifejezett hozzájárulására lett volna szükség. Az alperes által megjelölt hozzájáruló nyilatkozaton lévő aláírás nem tőle származik. A film mozikban történő vetítése után atrocitások érték és érik jelenleg is.

[15] Indítványozta személy1 özvegye, tanúl tanúként meghallgatását annak bizonyítására, hogy az alperesek nem személy1-től kapták a sziget felvételt.

[16] Az I. rendű alperes elsődlegesen a per (helyesen: eljárás) vele szembeni megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását, a II. rendű alperes pedig a kereset elutasítását kérte.

[17] Az I. rendű alperes a megszüntetés iránti kérelmét azzal indokolta, hogy a film rendezőjeként nem minősül a felvétel felhasználójának, ezért a Pp. 176. § (1) bekezdés e) pont alkalmazásának van helye.

[18] Az alperesek a keresettel szembeni, együtt előterjesztett érdemi védekezésüket arra alapították, hogy a felperes a videófelvétel felhasználásához hozzájárult. A 2018. szeptember 17-i forgatás után a templomban a felperes aláírta a filmmel kapcsolatos hozzájáruló nyilatkozatot, amelynek szövege szerint a filmben minden róla készült kép- és hangfelvétel szabadon felhasználható. A forgatási anyag része a felperes és személy4 templomi beszélgetése személy2 halálának körülményeiről, amelyen személy4 a mobiltelefonján megmutatja a felperesnek a sziget-n készült felvételt és azzal kapcsolatos rövid beszélgetést folytatnak. A hozzájárulás tehát kiterjedt a személy1 által készített felvételek felhasználására is. A felperes a település1-i forgatás felvételein is elmondta, hogy az ügyben gyanúsított volt. A felperes aláírásának eredetiségével kapcsolatban igazságügyi írásszakértő kirendelését kérték.

[19] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes képmáshoz és hangfelvételhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a „film címe” című dokumentumfilmben a felperes hozzájárulása nélkül felhasználta a felperest ábrázoló, 1994-ben sziget-n személy1 által készített kép- és hangfelvételt. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy a filmből távolítsa el a felperest ábrázoló, 1994-ben sziget-n személy1 által készített kép- és hangfelvételt és megtiltotta, hogy a dokumentumfilmet a felperest ábrázoló, 1994-ben sziget-n személy1 által készített kép- és hangfelvétel eltávolításáig harmadik személyek részére hozzáférhetővé tegye, azt Magyarországon vagy külföldön forgalmazza. Megtiltotta a II. rendű alperesnek, hogy a felperest ábrázoló, 1994-ben sziget-n személy1 által készített kép- és hangfelvételt bármilyen módon felhasználja. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy magánlevélben kérjen bocsánatot a felperestől a jogsértésért és feljogosította a felperest, hogy a levelet nyilvánosságra hozza. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[20] Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes permegszüntetési (eljárás megszüntetési) kérelmét elutasította. A II. rendű alperest a felperes javára 300.000 forint perköltség, az állam részére 36.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[21] A jogvita eldöntésének körében relevánsnak tartott jogszabályok körében idézte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 502. § (1) bekezdés a)-c) pontját és (2) bekezdését, valamint az 503. § (1) és (4) bekezdését, a Ptk. 2:42. § (1)-(2) bekezdését, a 2:43. § g) pontját és a 2:48. § (1)-(2) bekezdését.

[22] Az eljárás megszüntetése iránti kérelmet azért találta alaptalannak, mert annak eldöntését, hogy az I. rendű alperes a felvétel felhasználójának minősül-e, nem eljárási jogi, hanem anyagi jogi legitimációs kérdésnek tartotta. Felhasználónak az a személy minősül, aki a felvételt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi. Ilyennek pedig a film feletti jogokkal rendelkező II. rendű alperes tekinthető. Az I. rendű alperes az alkotás létrehozásában működött közre, a nyilvánosság számára bemutatásról azonban a jogtulajdonos II. rendű alperes dönthetett. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította.

[23] A II. rendű alperessel szembeni kereset vizsgálatánál abból indult ki, hogy a Ptk. idézett rendelkezéseiből következően a kép- és hangfelvétel készítéséhez és annak valamennyi felhasználásához szóban, írásban vagy ráutaló magatartással kifejezett, egyértelmű hozzájáruló nyilatkozat szükséges. A jogosult hozzájárulásánál figyelemmel kell

lenni arra, hogy az tartalmában joglemondó nyilatkozat, így azt kiterjesztően értelmezni nem lehet.

[24] A dokumentumfilm forgatása során a felperestől származó, kép- és hangfelvétel készítéséhez és felhasználásához adott hozzájárulás nem terjedt ki a sziget felvétel felhasználásához adott hozzájárulásra még abban az esetben sem, ha a felperesnek tudomása volt arról, hogy a felvétel az alperesek birtokában van és azt neki a forgatás során megmutatták. A 2018. szeptember 17-én készült „Declaration” elnevezésű okirat ugyanis nem tartalmaz kifejezetten a sziget felvétel felhasználására szóló engedélyt. Az elsőfokú bíróság emiatt nem tulajdonított jelentőséget a nyilatkozaton lévő aláírás eredetisége vizsgálatának. A II. rendű alperes nem bizonyította, hogy a felperes a forgatás végén szóban hozzájárult a felvétel felhasználásához, következtetése szerint e tényállítást személy⁴ tanúvallomása cáfolta. Az alperesek maguk sem hivatkoztak arra, hogy a felperest tájékoztatták a felvétel felhasználásának szándékáról, így fel sem merült, hogy a felperes ráutaló magatartással hozzájárult volna a felvétel felhasználásához.

[25] Az elsőfokú bíróság a jogsértés tényének megállapítását követően alkalmazni kért jogkövetkezményekhez képest – az ítélet végrehajthatóságának érdekében – a felperest jogosította fel a magánlevélben kifejezett elégtételadás nyilvánosságra hozatalára, egyebekben a keresetben megjelölt szankciókat alkalmazta.

[26] A felperes és az alperesek további bizonyítási indítványait szükségtelennek tartotta és elutasította, mellőzve annak a vizsgálatát, hogy az utólagos bizonyítás feltételei fennállnak-e.

[27] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése, a kereseti illetékről Pp. 83. § (1) bekezdése, valamint a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése figyelembevételével döntött. Megállapította, hogy a teljes pernyertes I. rendű alperes képviselőjével kapcsolatban igazolható külön költség nem merült fel, ezért részére perköltséget nem állapított meg.

[28] Az elsőfokú ítélet ellen a II. rendű alperes fellebbezett.

[29] Jogorvoslati kérelme az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására, valamint a felperes perköltségben marasztalására irányult. A másodfokú bíróság által gyakorolni kért felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)*, *b)* és *c)* pontja szerint jelölte meg.

[30] Megítélése szerint az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok helyes mérlegelése és összevetésének eredménye alapján tényként kellett volna megállapítania, hogy a felperes a sziget videófelvétel filmben történő felhasználásához hozzájárult. Az írásbeli hozzájárulást bizonyítja, hogy a „Declaration” nevű iratot ő töltötte ki és ő írta alá. Annak cáfolata érdekében, hogy a hozzájárulási nyilatkozaton szereplő adatokat, a nevét és a címét a stáb egyéb tagjának, az operatőrnek írta fel a helyszínen, személy⁵ operatőr a település¹-i követségen ezzel ellentétes tartalmú nyilatkozatot adott. A II. rendű alperes a nyilatkozat 2021. március 19-i keletkezésére figyelemmel kérte ennek az okiratnak az utólagos bizonyítás körében figyelembevételét.

[31] A tényállást kérte azzal kiegészíteni, hogy a felperes nem vitatta a 2018. szeptemberi forgatási napokon készült felvételek felhasználásához szóban és írásban is megadott hozzájárulását, továbbá, hogy soha nem kérte az alperesektől a film vetítést megelőző bemutatását és nem tiltotta meg a sziget felvétel felhasználását sem.

[32] Ezt támasztja alá az a peradat, amely szerint a felperes a település¹-i forgatáson 2018. szeptember 17-én a templomban megtekintette a felvételt, ezután hozzájáruló nyilatkozatot tett a róla készült felvételek felhasználásához. Ebből az elsőfokú bíróságnak arra kellett volna következtetnie, hogy a hozzájárulás kiterjedt ez utóbbi felvételre is. A felperes

az engedélyt szóban és ráutaló magatartásával is kifejezte. A felvétel a nyilvánosság előtt már ismert volt, személy1 azt eredetileg is bemutatásra szánta, nyilvánosságra hozta, amelyről a felperesnek is tudomása volt és a II. rendű alperes rendelkezett a felvétel készítőjétől származó engedéllyel.

[33] A II. rendű alperes fellebbezésében a következő érvek alapján tartotta kétségesnek a felperes szavahihetőségét és házastársa tanúvallomásának bizonyító erejét. A perben a felperes tagadta, hogy a sziget felvételt levettítették neki, majd miután ezt az alperesek cáfolták, azt állította, hogy őt a videó létezéséről az alperesek a lejátszás előtt nem tájékoztatták. Ehhez képest a délelőtti, lakáson készült felvétel tanúsítja, hogy I.r. alperes tájékoztatta felperest arról, hogy a sziget felvétel a birtokukban van. E tanú szavahihetőségével kapcsolatos aggály nem merült fel, annak lerontására a felperes feleségének vallomása sem volt alkalmas. A felperes felesége a templomi forgatás alatt a templom utolsó padsoraiban foglalt helyet, ahonnan előadása szerint nem hallotta, hogy lejátszottak egy kb. 7 perces felvételt a mobiltelefonon. Ez kétségesse teszi vallomásának azt a részét, amelyben a szóbeli hozzájárulás vagy a nyilatkozat aláírásának hiányát állította.

[34] A dokumentumfilm műfaji sajátossága megtörtént, a nyilvánosság érdeklődésére számot tartó események feltárása és bemutatása. Ennek során használ korábbi felvételeket, például annak érdekében, hogy a nyilatkozót szembesítsék régebbi, akár teljesen ellentétes tartalmú nyilatkozatával. Az interjúalany könnyen kibújhatna a korábbi nyilatkozataival való szembesítés alól, ha a bíróság teret engedne olyan joggyakorlatnak, amely a hozzájárulástól teszi függővé a korábbi nyilatkozat felhasználását. személy2 halálának körülményei körében lényeges elem volt a felperes által sérelmezett rész, annak bemutatása nem volt okszerűtlen és öncélú, nem keltett olyan látszatot, hogy a felperes volt személy2 gyilkosa.

[35] A képmás és hangfelvétel védelme érdekében alkalmazott, a dokumentumfilm lényegi részéhez és a fő mondanivalójához tartozó felvételek felhasználására vonatkozó tilalom ellehetetlenítené a dokumentumfilmes műfajt. A film egyéni érdekeket sérthet, de a bíróságnak ilyen esetben a felhasználás megtagadásához fűződő egyéni érdeket össze kell vetnie a közönség tájékozódáshoz való jogával. A II. rendű alperes ez utóbbival kapcsolatban analógiára hivatkozva kérte figyelembe venni az Alkotmánybíróság határozataiban foglalt mérlegelési szempontokat. Ennek körében felhívta a 3359/2020. AB határozat [16] bekezdését, 1224/2018. AB határozatát, a 3348/2018. (XI. 12.) AB határozat [37] bekezdését, illetőleg megjelölte a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 15. számú állásfoglalását.

[36] A filmben a felperes beszélt arról, hogy ő volt az egykori gyanúsított, ezt baráti körében is tudták, illetve a magyar sajtóban többször megjelent. Ezzel kapcsolatban a II. rendű alperes idézte a magazinnak 2019 januárjában adott interjút, valamint a 2008-ban a település4 Lapokban megjelent leíratot a videó egy részéről. A felperes a sziget videó tartalmát a gyilkosságra vonatkozóan a forgatások alatt is szinte szó szerint megismételte, elmondta a templomban készített felvételen, így szempontjából irreleváns, hogy a sziget felvételtől, vagy a 2018. szeptemberi nyilatkozatából származó idézés-e, hogy az ügyben gyanúsított volt. A felperes sem a helyszínen, sem pedig a forgatást követő csaknem két éven belül nem tiltotta meg a forgatás részeként értelmezett videórészletek felhasználását. E magatartása a hozzájárulás megadására vonatkozó ráutaló magatartásként értelmezendő.

[37] A II. rendű alperes a terhére megítélt illetéket és a perköltség körében megítélt jogi képviselői munkadíjat azért tartotta eltúlzottnak, mert a felperes – az I. rendű alperessel szemben elutasított keresetre tekintettel – 50%-ban pervesztes lett. Emiatt a teljes elsőfokú illeték nem terhelhető a II. rendű alperesre, a munkadíj pedig nem áll arányban az elvégzett munkával.

[38] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett részének helybenhagyására és a II. rendű alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

[39] A filmbe utólag vágták bele a sziget felvétel – alperesek narratívájának megfelelő – egyes részeit, a hangvágás is utólag készült. Az alperesek által csatolt forgatási anyag egyértelművé teszi, hogy amikor az I. rendű alperes odaadta a mobiltelefonján elmentett sziget felvételt a felperesnek, nem a felhasználásra kért engedélyt, nem azt jelezte, hogy a felvétel része a koncepciójának, mindössze azt kérdezte meg, hogy a felperes azt meg akarja-e nézni. Erre válaszolt a felperes, amely azonban nem értelmezhető a felvétel felhasználására adott szóbeli hozzájárulásként. A felperes jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a városi ügyvédeknel bejátszott sziget felvételt is tartalmazó forgatásra korábban került sor, mint a vele való találkozásra, ez pedig fogalmilag kizárja a felvétel felhasználására szóló hozzájárulást.

[40] A Pp. 504. § (2) bekezdése szerint korlátozott bizonyítási lehetőségre figyelemmel a perben a II. rendű alperes kizárólag a felvétel felhasználásához való hozzájárulás tényét, vagy azt bizonyíthatta, hogy a felperes hozzájárulására a törvényben meghatározott okok miatt nem volt szükség. személy⁴ tanú úgy nyilatkozott, hogy természetesnek vették, hogy a forgatott anyagot felhasználhatják, és ezzel a ténnyel a felperesnek tisztában kellett lennie. A kijelentés azonban a dokumentumfilm készítés során felvett forgatási anyagra vonatkozik és nem a sziget felvételre.

[41] A fellebbezéshez csatolt, személy⁵nak tulajdonított irat önmagában azért sem használható fel a perben, mert nem alkalmas a felhasználáshoz hozzájárulásra, vagy a törvény szerinti kivételek fennállására, továbbá a speciális szabályok szerint az utólagos bizonyítás e perben kizárt. A 2020. október 16-án megtartott tárgyaláson az alperesek képviselője egyebekben azt állította, hogy a nyilatkozat aláírásakor személy⁵ tanú is jelen volt, míg személy⁴ tanú beszámolója szerint az aláírásakor már csak ő, az I. rendű alperes és a felperes volt jelen. A perben korlátozott bizonyítási lehetőségre figyelemmel az írásszakértő kirendelésére vonatkozó indítvány a Pp. 504. § (2) bekezdésébe ütközik.

[42] Az alperesek elsőfokú ítélet után ingyenesen hozzáférhetővé tették a teljes dokumentumfilmet a YouTube csatornájukon, amelynek hatására a megtekintések száma meghaladta a százezret. Ennek eredményeként a felperest becsmérő, őt gyilkosnak mondó kommentáradatnak tette ki.

[43] A II. rendű alperes rosszhiszemű pervitelt folytatva állította, hogy a hozzájárulásnak része a templomi felvétel is, amelyen a sziget videó jól hallható, tehát a II. rendű alperes még szűkítő értelmezés mellett is felhasználhatta azt. Ezzel szemben a templomi felvételen a sziget videó egyáltalán nem látható, a felvétel kizárólag a felperest mutatja, a videófelvétel a vágás eredménye. Az így kialakított hamis és valótlan, vágásokkal torzított dokumentumfilmes narratíva felelt meg a rendezői koncepciónak. A felperes valótlanak tartotta azt az ismétlődő előadást, hogy személy¹ a magáncélú felvételt a nyilvánosságnak szánta.

[44] Az alperesek szándékos „csapda helyzetet” alakítottak ki, a filmet megtekintő személy potenciális gyilkosnak, büntetlenül maradt embernek tekintheti a felperest, amely ütközik a dokumentumfilm műfaji sajátosságaival is, hiszen a film nem a valóságot ábrázolja. Az alperesek a rendelkezésre álló anyagok összevágásával véleményt formáltak, állást foglaltak a felperes személyével kapcsolatban.

[45] A felperes alaptalannak tartotta a megítélt perköltség megváltoztatására irányuló fellebbezést is. A jogi képviselő által elvégzett munka terjedelmére és a megkötött megbízási szerződésre is tekintettel az egyáltalán nem tekinthető eltúlzottnak, egyebekben a megbízási

szerződésben kikötött összeghez képest a perben megítélt munkadíjat az elsőfokú bíróság mérsékelt összegben állapította meg.

[46] A fellebbezés alaptalan.

[47] A II. rendű alperes fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú ítélet tényállása hiányos, mert a szükséges bizonyítást az elsőfokú bíróság nem folytatta le, a rendelkezésre álló tényekből téves jogi következtetést vont le. Állítása szerint a felperesnek bemutatta a sziget felvételt, amelyet követően a felperes hozzájárult írásban a róla készült felvételek felhasználásához, így e felvétel felhasználásához is. Egyebekben a sziget felvétel a templomi felvételen jól hallható, ezt a II. rendű alperes még szűkítő értelmezés mellett is felhasználhatta.

[48] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:48. § (1) bekezdésének értelmezése során figyelembe vette az ítélkezési gyakorlatban kialakult szempontokat, amelyek között kiemelt jelentősége van annak, hogy a kép- és hangfelvétel felhasználásához hozzájárulás – jellegét tekintve – joglemondó nyilatkozat (BDT2007. 1682.), amely nem értelmezhető kiterjesztően (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.125/2008/5. és Pfv.IV.21.261/2011/4.). A felhasználáshoz való hozzájárulás kifejezettsége nem csupán a szándék, akarat egyértelmű kifejezésre juttatását jelenti, hanem a felhasználhatóság terjedelmére is vonatkozik.

[49] A törvény rendelkezése alapján a jogi védelem tárgya az érintett képmása és hangfelvétele, mint a személyiség megjelenítésének releváns módja. A jogosultnak efelett a törvény rendelkezési jogot biztosít, akaratelhatározásától teszi függővé, hogy mennyiben tárja fel mások előtt, és e törvényes érdekét mindenki köteles tiszteletben tartani. A Ptk. 2:48. § (1) bekezdésének joggyakorlata szerint az érintettől szóló kép- és hangfelvétel készítéséhez és felhasználásához külön-külön nyilatkozatra van szükség, a korábban adott hozzájárulás – erre vonatkozó megállapodás nélkül – csupán az adott alkalomra szól és a felvétel újbóli felhasználásához ismét engedélyt kell kérni az érintett személytől. A felhasználáshoz hozzájárulás tehát egyedi jellegű. E szabályok megsértése a kép- és hangfelvétel sérelmét valósítja meg, amellyel kapcsolatban közömbös, hogy a felvétel az érintettet a nyilvánosság előtt előnyös vagy előnytelen színben tünteti fel. A jogsértés megállapítása szempontjából annak sincs jelentősége, hogy a jogsértő felhasználás milyen időtartamban valósult meg.

[50] A kép- és hangfelvétel felhasználása a már kifejtettek szerint szűken értelmezendő, a más alkalommal készült felvétel újabb felhasználásához újabb hozzájárulásra van szükség. Ezért nincs jelentősége annak, hogy a más által készített felvételt eredetileg milyen céllal alkották, bemutatták-e, illetőleg az mennyire volt ismert. A korábban megadott hozzájáruló nyilatkozatot nem lehet a jogosult terhére kiterjesztően, más felhasználásra is hatályosan, illetve úgy értelmezni, hogy a jövőben ne illethet meg személyiségi jogainak védelme, ezen belül az a jog, hogy maga döntsön személyisége nyilvánosság elé tárásáról. Az érvényesítés joga körében jogosult dönteni arról, hogy képmását, hangját milyen módon és terjedelemben, mely összefüggésben tárja a nyilvánosság elé. Ezért nincs jelentősége a sziget felvétel készítésének körülményeivel kapcsolatos fellebbezési okfejtéseknek.

[51] A perben rendelkezésre bocsátott, „Declaration” elnevezésű okirat szövegezése nem foglal magába az előbbi feltételeknek megfelelő, egyértelmű és kifejezett hozzájáruló nyilatkozatot a forgatás során készült sziget felvételek felhasználásáról. A szöveg alapján a felperesnek az I. rendű alperes által rendezett filmben arcképének és hangjának bemutatását engedélyező nyilatkozata a forgatáson készült kép- és hangfelvételek felhasználására vonatkozik és megfogalmazásából következően nem terjed ki a róla más személy által készített videófelvétel felhasználására.

[52] A nyilatkozatnak az eset körülményei alapján sem adható olyan kiterjesztő értelmezés, hogy a felperes bármely, korábban róla készült felvétel felhasználásához

hozzájárult. Ezért az okirat tartalma a felperes aláírásának bizonyítottsága esetén sem támasztaná alá, hogy a felperes a sziget felvétel felhasználásához írásban a hozzájárulását adta. Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan mellőzte az írásszakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványt.

[53] A perben rendelkezésre álló adatok a szóban vagy ráutaló magatartással történő hozzájárulás megtörténtét sem támasztják alá. A templomban forgatott felvételen látható, hogy a felperes a forgatás során megtekintette a videót, amellyel kapcsolatban maga sem vitatta, hogy a sziget-n elhangzott beszélgetés során készült. A templomi felvételen azonban a sziget felvétel képsora nem látható, a dokumentumfilmben ezt csak a rendezői tevékenység tette lehetővé, tehát szerkesztői tevékenység eredménye, amely felhasználáshoz a felperes kifejezett engedélyére lett volna szükség. A felperes hangja ugyan hallható, ez azonban azt nem támasztja alá, hogy a felperes akár ráutaló magatartással a számára telefonon lejátszott felvétel nyilvánosság elé tárásához hozzájárult.

[54] Nem támasztja alá a felperes hozzájárulását személy⁴ vallomása sem. A tanú előadása szerint „a felperes hozzájárult minden felvétel felhasználásához, ami fel lett véve róla (...) Láta a sziget felvételeket és nem tiltotta meg azok felhasználását” (28.P.22.271/2020/16. számú tárgyalási jegyzőkönyv). A felhasználás megtiltásának hiánya azonban ráutaló magatartással történő hozzájárulásként nem értelmezhető, mert a felperesnek nem volt tudomása a videókép- és hanganyag egyes részeinek a dokumentumfilmben történő bevágásáról. A nyilvánosságra hozatal előtt a film megtekintésére, az ezzel kapcsolatos tiltakozásra sem volt lehetősége, így a ráutaló magatartás sem az előbbi, sem az ügyvédek előtti részletbejátszás tekintetében nem volt megállapítható.

[55] A felperes helyes jogi indok alapján kérte az általa szükségtelennek és törvény által kizártnak tartott írásbeli nyilatkozat bizonyítékként figyelembevételének mellőzését. A különleges szabályok szerint folyó jelen perben a felperesnek kell bizonyítania a képmás és hangfelvétel elkészültét vagy felhasználását, az alperesnek pedig azt, hogy a felperes a képmás és hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználáshoz hozzájárult, illetve hogy ilyen hozzájárulásra nem volt szükség. Tekintettel arra, hogy a Pp. 504. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó 498. § (1) bekezdés szerint e perben utólagos bizonyításnak nincs helye, a másodfokú eljárásban sem lehet hivatkozni olyan bizonyítékra, amely a II. rendű alperes álláspontja szerint az ellenkérelemben felhozott tény bizonyítására szolgál, azonban utóbb keletkezett [Pp. 220. § (1) bekezdés a) pont, 373. § (3) bekezdés]. Ezért személy⁵ 2021. március 19-én tett nyilatkozatának bizonyítékként értékelését a törvény rendelkezése kizárta.

[56] Alapítván a II. rendű alperesnek az a jogi érve is, hogy a dokumentumfilm, mint műfaj önmagában mentesíti a jogsértőt a jogosulatlan felhasználással kapcsolatos felelősség alól. A II. rendű alperes fellebbezési álláspontjával ellentétben nem a műfaj, hanem a felperes védendő személyiségi jogával szemben álló más alkotmányos alapjog, a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő érdek eredményezheti a felelősség alóli mentesülést, ha a konkuráló alapjogok kiegyenlítése mellett ez indokoltnak mutatkozik. személy² évtizedekkel ezelőtti halálának tisztázatlan körülményei, a büntetőeljárás ellentmondásai feltárásához fűződhet közérdek, amellyel kapcsolatban a felperes megszólalt, így a közügyek vitájában érintetté vált.

[57] Az alapjogok ütközése esetén az egyik alapjog érvényesülése a szükséges és arányos mértékben korlátozhatja a másik alapjog érvényesülését. A másodfokú bíróság megítélése szerint a Kúria követendő gyakorlatából kiemelendő releváns elem, hogy a sajtótudósításhoz való jog érvényesülését más alapjog gyakorlása korlátozhatja, azt indokolhatja a kép- és hangfelvételhez fűződő személyiségi jog, mint a magánszféra védelmének egyik nevesített eleme is. A jog érvényesülésének korlátozhatóságát mindig az

eset összes körülménye alapján kell mérlegelni (Kúria Pfv.IV.20.561/2018/3., Pfv.IV.20.272/2018/9.).

[58] A fellebbezési tárgyaláson említett 3359/2020. (X. 19.) AB végzés [16] bekezdése az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban állapítja meg, hogy a „magánélethez, illetve a jó hírnévhez való jog valóban ütközhet a véleménynyilvánítás szabadságával; ilyen esetekben a bíróságoknak, végső soron az Alkotmánybíróságnak kell a kollíziót feloldania”. Ez az általános megállapítás nem volt vitatott a perben. A II. rendű alperes által megjelölt „1224/2018. AB határozat” az ítéletábra előtt nem ismert és a bejelentett adatok alapján sem volt fellelhető. A 3348/2018. (XI. 12.) AB határozat [37] bekezdése pedig végkövetkeztetéseket tartalmaz a fénykép közzététele miatt indult perben a felperes képmáshoz fűződő joga korlátozásának alkotmányosságával kapcsolatban. A közszereplő felperest ábrázoló fénykép az Alkotmánybíróság megítélése szerint szorosan összefüggött a cikk szöveges tartalmával és az ott elemzett interjúban említett, közérdeklődésre számot tartó bírósági eljárással, amely a korábbi politikus és miniszter felperes közéleti szereplői minőségéhez, tisztségéhez kapcsolódott. A jelen perben fel sem merült, hogy a felperes a sziget felvételen közszereplői minőségben lett volna érintett, azt pedig a II. rendű alperes nem tette világossá, hogy az alkotmányjogi mérce milyen szempontú alkalmazhatóságát tartja relevánsnak a peradatok értékelésénél.

[59] A 3019/2021. (I. 28.) AB határozat [33] és [35] bekezdésében az Alkotmánybíróság saját gyakorlatát úgy összegezte, „hogy a közhatalmat gyakorló személyekről közhatalom gyakorlása során készült felvétel esetében a főszabály az, hogy a felvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható. A kivételt az képezi, hogy ha a felvétel az emberi méltóságot sérti. Közhatalmat nem gyakorló személyek esetében épp fordítva: a főszabály az, hogy képmásuk közzétételéhez hozzájárulás szükséges, és ez alól kivétel, ha a képmás közzététele a közszerepléssel függ össze. (...) Általánosságban kijelenthető, hogy egyetlen közszereplés vállalása nem eredményezi az érintett személyiségvédelmi szintjének csökkenését: az alkalmankénti közszereplés nem tesz közszereplővé. A közhatalmat nem gyakorló személyek fényképfelvétele hozzájárulásuk nélkül alkotmányosan csak akkor tehető közzé, ha az tárgyi összefüggésben van a közszerepléssel. A hozzájárulás alóli kivétel akkor igazolható, ha a felvétel és a közszereplés között kapcsolat teremthető, és mind a felvétel készítése, mind nyilvánosságra hozatala összefügg a közszerepléssel”.

[60] A másodfokú bíróság megítélése szerint az alapjogi kollízió a magánszféra védelme és a véleménynyilvánítás szabadsága között áll fenn. Ennek körében azt kellett vizsgálni, hogy a felperesről nem közszereplés során készült és hozzájárulása nélkül a dokumentumfilmben felhasznált sziget felvétel nélkül a véleménynyilvánítás szabadsága biztosítható lett volna-e. A 3212/2020. (VI. 19.) AB határozat szerint a hitelesség ugyanis a közlést csak úgy teszi arányossá, ha az ennél kevesebbrel nem teljesíthető (Indokolás [53]).

[61] A II. rendű alperes érvelése szerint a dokumentumfilm mondanivalója nem a felperes gyanúsított szerepének hangsúlyozása volt, illet a film sugallani sem kívánt, amiből önmagában az következik, hogy a korábbi gyanúsítással kapcsolatos nyilatkozatának hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatala a közlés eredeti céljához nem tett hozzá. Ezt erősíti az is, hogy a II. rendű alperes további érvelése szerint a felperes maga is elmondta a forgatáson, hogy gyanúsított volt, a fegyver tulajdonosa, a rajta talált ujjlenyomat származása a régebben megjelent cikkekből már korábban is ismert adat volt, a sziget felvétel valójában új információt nem tartalmazott. Ez a kép- és hangfelvétel hozzájárulás nélküli felhasználását még a II. rendű alperes érvelése szerint is szükségtelenné teszi. Amennyiben ugyanis a dokumentumfilmnek nem volt célja a felperes gyanúsított szerepének hangsúlyozása, a nyilvánosság számára rendelkezésre álló információkhoz pedig az úgynevezett sziget felvétel új elemet nem adott hozzá, akkor a feltárni kívánt információk átadása, a véleménynyilvánítás

szabadsága a felperes személyiségi jogának sérelme nélkül is gyakorolható lett volna. Ehhez képest a II. rendű alperes fellebbezésében már kitért arra, hogy személy² halálának körülményei körében lényeges elem volt a felperes által sérelmezett felvételrész, azt azonban nem tárta fel, hogy ez a közléshez pontosan miben járult hozzá.

[62] A Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló peradatok összevetésével arra következtetett, hogy a felperes korábbi kép- és hangfelvételen rögzített, gyanúsításával kapcsolatos nyilatkozatának hozzájárulás nélküli közlése nem állt arányban az elérni kívánt eredménnyel, a halálozás körüli kérdések feltárásával. A filmben bevágott részletek jogosulatlan felhasználásnak minősülnek, a felvételek a II. rendű alperes véleményének hitelességét önmagukban nem erősítették meg, amely a felhasználást kifejezetten öncélúvá teszi.

[63] Alaptalanul sérelmezte a II. rendű alperes az elsőfokú ítélet perköltséggel kapcsolatos rendelkezését. A felperes két alperessel szemben benyújtott kereseti kérelmeinek száma és tartalma alapján – az elsőfokú bíróság megállapításával szemben – az ügyben 72.000 forint kereseti illeték merült fel. E vonatkozásban az I. rendű alperes tekintetében részjogerőre emelkedett elsőfokú ítélet kiegészítésének a Pp. 355. §-a alapján hivatalból van helye, amelyre az elsőfokú bíróságnak van hatásköre. Az illeték összegére figyelemmel azonban fogalmilag kizárt az ítéletben meghatározott 36.000 forint kereseti illeték egy részének a felperesre terhelése.

[64] A felperes perköltségében a jogi képviselői munkadíj összegét a megbízottal kötött szerződés alapján érvényesítette, amelyet az elsőfokú bíróság indokolása szerint a munkával arányban álló mértékűre csökkentett. Az így meghatározott munkadíj további csökkentésére önmagában annak az érvnek a megismétlése, hogy az továbbra is eltűzött, nem alkalmas. A megállapított összeg nem kirívóan magas, a kifejtett munka pedig az alperesekkel szemben tett közös (szóbeli és írásbeli) nyilatkozatokkal valósult meg, így a tevékenység elemeinek mechanikus szétválasztásán alapuló költségszámítást az ítéltábla nem tartotta indokoltnak.

[65] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett részét az indokolás kiegészítése mellett a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[66] A sikertelenül fellebbező II. rendű alperest a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdés alapján másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Ennek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint állapította meg, a bejelentett költségszámítás alapján. A másodfokú eljárásban az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése és a 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján 48.000 forint fellebbezési illeték merült fel, amelynek megfizetéséről a másodfokú bíróság a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2021. július 6.

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Helga s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró